

NTFs tvistenemnd avvikles – mekling med bistand fra sekretariatet består

Tannlegeforeningens hovedstyre har vedtatt å avvikle ordningen med en fast tvistenemnd. Tvistenemnden har hatt som mandat å kunne avgjøre tvister om forståelse av samarbeidskontrakter mellom næringsdrivende tannleger, dersom disse har sagt seg enige i en slik løsning. Tvistenemnden har vært lite brukt (kun 1–2 ganger de siste 10 årene). Når den er i bruk er løsningen ressurskrevende ved at den i sekretariatet som har hatt saken til mekling ikke kan legge samme sak frem for tvistenemnden. Medlemmer som har avtalt bruk av tvistenemnden for å løse uenigheter vedrørende sine kontrakter vil som tidligere få tilbud om mekling i sekretariatet, og står fritt til å avtale bruk av privat voldgift. Artikkelen her redegjør nærmere for ulike måter å håndtere tvister om forståelse av samarbeidskontraktene.

Dersom det oppstår uenighet om hvordan en kontrakt/samarbeidsavtale mellom tannleger er å forstå så er det flere alternative måter å løse en slik tvist på:

1. Saken kan søkes løst ved mekling mellom partene.
2. Saken kan avtales avgjort ved en privat voldgiftsdomstol som nedsettes i henhold til lov om voldgift (www.lovdata.no).
3. Saken kan bringes inn for de ordinære domstoler ved søksmål fra den ene part. Her vil domstolen normalt også forsøke å få til et forlik ved såkalt *rettsmekling*.

Mekling

NTF tilbyr mekling i de aller fleste saker der det er uenighet mellom tannleger som er medlemmer av NTF. Mekling innebærer at sekretariatet forsøker å få

til en løsning i minnelighet mellom partene etter å ha hørt begge parter syn på konflikten. Mekling foregår oftest per telefon men også i møte med partene. Mekling med bistand fra sekretariatet er kostnadsfritt for medlemmene utover medlemmenes egne reiseutgifter hvis det avtales møter.

I praksis har det også vært en forutsetning for å få en sak behandlet i tvistenemnda at partene først har vært villig til å forsøke mekling ved hjelp av en av sekretariatets medlemsrådgivere.

Målet er å komme frem til en frivillig forlikstale som avslutter konflikten og som er fremtidsrettet på den måten at partene kan fungere videre sammen.

Mekler skal som forhandlingsmedhjelper tilrettelegge og bidra til best mulig dialog mellom partene. Mekler skal ved utførelsen av sitt oppdrag opp- og nedpart, det vil si upartisk og uavhengig. Mekler skal hjelpe partene til selv å finne frem til løsninger av tvisten som de kan akseptere, og som samsvarer i størst mulig grad med deres interesser og behov. Mekleren opptre ikke som dommer ved meklingen og har ikke rett til å gi bindende pålegg til noen av partene.

Meklingen er på et hvert tidspunkt frivillig. Partene har adgang til når som helst å kreve meklingen avsluttet uten å måtte angi grunn for dette.

Partene plikter å holde meklingens innhold konfidensielt. Partene kan derfor ikke utenfor meklingen uten uttrykkelig og skriftlig avtale henvise til noe forslag som motparten har fremsatt med henblikk på å finne en løsning.

Meklingen avsluttes på én av følgende måter:

(a) ved et skriftlig forlik mellom partene,

(b) ved at mekleren meddeler partene at han ikke finner det hensiktsmessig å fortsette meklingen, eller

(c) ved at en eller begge parter meddeler mekleren at vedkommende ikke ønsker å fortsette meklingen.

Privat voldgiftsdomstol

Et annet alternativ til vanlig domstolsbehandling er å la saken avgjøres av en voldgiftsdomstol. Partene må i så fall være enige om dette og også bære kostnadene ved voldgiftssaken.

En dom fra en voldgiftsdomstol er bindende og kan ikke ankes. Det er vanlig å følge bestemmelsene i lov om voldgift av 14. mai 2004 nr. 25 når en tvist skal avgjøres ved voldgift

Voldgiftsloven er i hovedsak frivillig hvilket betyr at partene står fritt til å avtale seg bort fra voldgiftslovens bestemmelser. Det kan for eksempel avtales at voldgift kun skal benyttes på en eller flere av kontraktens bestemmelser.

Ett av hovedargumentene for å velge voldgift er at tvisteløsning ved de ordinære domstolene kan ta svært lang tid. Hvis avgjørelsen ankes og saken behandles i flere instanser så kan behandlingen ta 2–3 år. Voldgiftsbehandling vil normalt være mye raskere enn dette og vil ikke kunne ankes.

Det kan også være en fordel med voldgift at partene kan bli enige om sammensetningen av hvem som skal avgjøre tvisten. Det kan for eksempel være en fordel med bransjekunnskap og innsikt i den type saksforhold som tvisten gjelder.

Det er også av noen sett på som en fordel at voldgiftsbehandling kan være unntatt offentlighet. Dette bør i tilfelle avtales i kontrakten da voldgiftslovens utgangspunkt er at parter og dommere ikke har taushetsplikt.

En tvisteløsning etter voldgiftslovens bestemmelser kan på den andre siden bli kostbar. Partene må påregne kostnader til dommere og lokaler i tillegg til advokatutgifter.

Det kan også være en ulempe at saken er endelig avgjort. Avgjørelsen i en voldgiftsdomstol er endelig, det foreligger ingen ankemulighet hvis man mener at retten har tatt feil eller misforstått vesentlige forhold.

Det er på dette grunnlag klokt å vurdere nøye om man vil inngå avtale om voldgift etter voldgiftslovens bestemmelser. De problemstillingene som vises i forhold til tannlegenes samarbeidskontrakter er ofte av slik karakter at de er godt egnet for å finne frem til en meklingsløsning eller kan løses best ved de ordinære domstolene.

Domstolene

Dersom partene ikke forplikter seg i kontrakten til å bruke voldgift så kan partene fremme et søksmål for å få saken avgjort av domstolene. I en retts sak vil man i tillegg til egne saks kostnader også risikere å måtte betale motpartens saksomkostninger dersom man taper saken.

En dom ved de ordinære domstolene kan også ankes av begge parter, slik at det kan ta tid å få en endelig løsning på tvisten.

Før en sak bringes inn for domstolene plikter partene i henhold til tvisteloven § 5-4 å «... undersøke om det er mulig å løse tvisten i minnelighet før sak reises, og gjøre nærmere forsøk på dette...». Domstolen vil også når saken er reist forsøke å løse tvisten ved såkalt rettsmekling.

Forlikrådet

Utgangspunktet er at forlikrådet er første instans for tvisteløsning. Det er en mindre omfattende prosess enn retts sak for de alminnelige domstoler og ikke minst mindre kostbar. Det koster under kr 1000 i gebyr.

Hvorvidt det er nødvendig at man har med seg advokat på selve møtet i forlikrådet bør vurderes fra sak til sak. Det er imidlertid viktig å fremheve at dårlig utarbeidede forliksklager kan føre til at en sak man ellers ville vunnet blir tapt. Konsekvensen er at man må anke en dom inn for tingretten.

Forlikrådet vil som regel forsøke å få til et forlik men vil dersom partene ikke blir enige avsi en dom. Ofte er det en fordel å ta saken inn for forlikrådet først, enten fordi det kan medføre forlik eller fordi en dom kan avgjøre saken hvis tapende part ikke anker.

Tingretten

Tingrettene er første ordinære domstol. En sivil sak starter som nevnt som regel i *forlikrådet*. Hvis partene ikke er enige i avgjørelsen i forlikrådet så kan saken tas videre til tingretten. I enkelte saker kan behandling i forlikrådet unnlates. Dette gjelder blant annet tilfeller hvor tvisten knytter seg til formuesverdier med tvistesum over 125.000,-, og begge parter er bistått av advokat, og når det er gjennomført utenrettslig mekling.

Rettsmekling

Når en sak er fremmet for de ordinære domstolene så vil dommeren ta initiativ til forsøke å løse saken ved mekling – dette kalles rettsmekling. Formålet med rettsmekling er at partene blir enige om en løsning som begge kan leve med. Dommeren vil gjennom meklingen forsøke å få innblikk i hva slags interesser og behov partene har, og vil prøve å skape en dialog som fremmer forståelse og enighet.

Under rettsmekling så har advokatene en mer tilbaketrukket rolle enn ved ordinær domstolsbehandling. De er der først og fremst som partenes juridiske rådgivere, og ikke for å prosedere saken. Gjennom meklingen bidrar dommeren til å sette partenes faktiske interesser i fokus. De mer juridiske argumentene kommer dermed i bakgrunnen.

Dersom partene ikke blir enige vil saken bli overtatt av ny dommer og prosederes etter de alminnelige regler og saken avsluttes ved en dom.

NTFs standardkontrakter endres

Som følge av beslutningen om å avvikle NTFs tvistenemnd så vil NTFs standardkontrakter måtte endres på dette punktet.

Som nevnt ovenfor så er alle som vil gå til sak mot en annen uansett forpliktet til å undersøke om det er mulig å løse tvisten i minnelighet, jfr tvistelovens § 5-4.

Nytt punkt i standardkontraktene om tvisteløsning vil i henhold til dette lyde:

*Twist – forsøk på minnelig løsning
Ved uenighet mellom partene om hvorledes samarbeidsavtalens bestemmelser er å forstå skal partene undersøke om det er mulig å løse tvisten i minnelighet før sak reises, og eventuelt gjøre nærmere forsøk på dette gjennom mekling med bistand fra tannlegeforeningens sekretariat.*

Ordlyden vil være likelydende i begge våre samarbeidskontrakter og i

overdragelseskontrakten. I merknadene til kontrakten vil det tas inn en beskrivelse av den meklingen som tilbys med bistand fra sekretariatet.

De som i dag har kontrakter med forpliktelse til å bruke tvistenemnda anbefales å endre sine kontrakter i tråd med dette. Alle er som nevnt uansett forpliktet i henhold til tvistelovens § 5-4 til å undersøke muligheten for å løse tvisten i minnelighet før sak reises.

Oppsummert

Tvistenemden avvikles. Ordlyden i standardkontraktene endres i henhold til dette. Sekretariatet har god kompetanse på mekling i forhold til våre standardkontrakter og det anbefales at denne muligheten forsøkes før eventuell domstolsbehandling.

*Dag Kielland Nilsen
Advokat i NTF*

Har du lastet ned appen?
Finnes i App Store og Google Play.
Navnet er Tannlegetidende